

«Katastrofen i Syria og Irak er for en stor del et resultat av Vestens handlinger. Men konsekvensene vil vi ikke bære.»

► ERLING RIMEHAUG KOMMENTERER, SIDE 2-3

vårt land

ONSDAG

5. JUNI 2019

uke 23 / nr. 126 / 75. årgang

KRONER 20

«OG DETTE BER JEG OM, AT DERES KJÆRLIGHET MÅ BLI MER OG MER RIK PÅ INNSIKT OG DØMMEKRAFT.»

FRODE FORFANG:

Jeg forstår at regelverket kan forvirre.

► VERDIDEBATT SIDE 14-15

GEIR JØRGEN BEKKEVOLD:

Endelig blir fosterreduksjon regulert.

► VERDIDEBATT SIDE 16-17

Foto: Tor Erik Schrøder/NTB scanpix/arkiv

‘Grensene for hva som er lov å si blir flyttet’

– Den nye fascismen er ironisk, morsom og smart, og mange kjenner den ikke igjen, mener Holbergprisvinner Paul Gilroy.

► SIDE 20-21

Ingrid Vik, religionsviter.

Advarer UD: Trosfrihetsstøtte kan oppfattes som misjon

► SIDE 6-7

UNGE HØYRE-LEDER:

‘Hent alle barna hjem’

– At vi nå har hentet hjem fem barn fra IS-leirer, må ikke bli en hvilepute, sier Unge Høyre-leder Sandra Brufbot. Hun mener at Norge bør ta hjem alle Syria-barn. Også hvis det betyr at IS-krigende foreldre kommer hit.

► SIDE 4-5

6 RELIGION, POLITIKK OG VERDEN

Ut mot store trosfrihetspe

TROSFRIHET: En stor andel av regjeringens satsing på trosfrihet gjennomføres av kristne aktører. Det kan føre til anklager om skjult misjon og ramme religiøse minoriteter, advarer eksperter.

ANDREAS W. H. LINDVÅG
andreas.lindvag@vl.no

– Dette vitner om manglende bevissthet i Norad og Utenriksdepartementet (UD) om hvordan dette vil bli oppfattet, sier religionsviter Ingrid Vik.

Storeslem. UD satser på tros- og livssynsfrihet og har åtte-doblet bevilgningene til formålet mellom 2013 og 2018 – fra ti til 80 millioner kroner. Vårt Land har fulgt pengene. Kristne organisasjoner har fått en stor andel av dem og står dermed for en stor andel av Norges arbeid for å fremme menneskerettigheten i land der den står svakt:

- I 2018 forvaltet Norad 30 av 80 millioner via en tilskuddsordning til sivilsamfunnsaktører for «styrking av tros- og livssynsminoriteters rettigheter». Seks av syv mottakere var kristne aktører. 24 av 28 utbetalinger mellom 2013 og 2018 gikk til kristne.

- I fjor vår inngikk dessuten UD en treårig rammeavtale med den kristne trosfrihetsorganisasjonen Stefanusalliansen verdt 24 millioner. Pengene kommer fra de resterende trosfrihetsmidlene som UD selv forvalter. Fra 2013 og fram Stefanus-avtalen har UD for det meste støttet ikke-religiøse aktører, etter det Vårt Land kan se, slik som Helsingforskomiteen og den britiske organisasjonen Minority Rights Group.

Misjonering. Den utstrakte bruken av kristne aktører vekker reaksjoner blant eksperter. Mandag skrev Vårt Land om fem forskere som roper varsko om at satsingen på trosfrihet kan virke mot sin hensikt. Det vi ikke nevnte er at noen av dem mener risikoen øker hvis kristne aktører står for gjennomføringen.

– Det er mest vestlige land med kristen majoritet som fremmer trosfrihet som del av sin utenrikspolitikk. Faren er stor for at dette blir ansett som imperialism. Mistanken om at det også er en form for skjult misjonering forsterkes ved at mange aktører på bakken er kristne. For å motvirke denne skepsisen er det viktig å involvere flere sekulære aktører, advarte seniorforsker Kari Telle ved Chr. Michelsens Institutt på UDs nasjonale konferanse om trosfrihet i november fjor.

I tidligere vestlige kolonier – som i Sørøst-Asia og Indonesia, som hun er ekspert på – er misjon et betent tema. Mistanke

KRITISK: – Jeg tror ikke Norad og Utenriksdepartementet har forholdt seg nevneverdig til at dette er en problemstilling, sier religionsviter Ingrid Vik.

Foto: Bård Bøe

vekkes lett. Dette har historiske årsaker knyttet til imperialism og misjon.

– Spenningsnivået forsterkes av at en rekke internasjonale kristne organisasjoner – ofte finansiert fra USA – blander sammen humanitær bistand og misjon, sier Telle.

Nøytralitet. Med dette bakteppet hjelper det lite om en kristen aktør driver godt menneskerettsarbeid, mener Ingrid Vik.

Like lite hjelper det store og profesjonelle humanitære organisasjoner med kristent verdigrunnlag – Kirkens Nødhjelp

► Vårt Land, 03.06.2019
Eksperter roper varsko om UDs satsing på trosfrihet.

(KN), Caritas og Digni – har vært blant de største mottakerne av tilskudd fra Norad.

– De vil ikke bli oppfattet som nøytrale, men som kristne aktører med en religiøs agenda. Selv KN kan bli oppfattet sånn. Folk ser ikke forskjell på en diakonal og en misjonerende organisasjon, sier Vik.

Hun kritiserer ikke organisasjonene, men mangel på refleksjon fra Norad og UD. Det hører med til historien at Norad har slitt med å dele ut alle pengene i den aktuelle femårsperioden, blant annet fordi søkerne ikke har møtt kvalitetskriteriene.

Kritikken står likevel ved lag, mener Vik.

– Det blir så ensidig. Trosfrihetsarbeidet retter seg mot land der man har vanskelig for å forstå at aktørene kommer fra en stat med en sekulær utenrikspolitikk. Hvordan hadde det da sett ut om en journalist fra et av landene begynte så nærmere på de norske aktørene? spør Vik.

Evangeliet. I vedtektene til Stefanusalliansen ville journalisten sett at organisasjonen tidligere het «Misjon bak jernteppet» og blant annet har til formål å «formidle evangeliet i ord og

nger til kristne

EKSPERTENE

► **Ingrid Vik:** Religionsviter. Har arbeidet med religion og internasjonal politikk i mange år. Vik har blant annet kartlagt religiøse nettverk i FN for Norad, evaluert tiltak for religionsdialog og skrevet boka *Guds lobby*. Hun jobber i konsultentselskapet Scan-team.

► **Kari Telle:** Sosialantropolog og seniorforsker ved Chr. Michelsens Institutt. Forsker på religion og religiøse minoriteter i Indonesia.

mange sørøstasiatiske land historisk har rettet seg mot minoriteter, er dette ekstra betent, forklarer hun. «Backlash» – tilbakeslag – viser tilen økende motstand mot menneskerettigheter i mange land, særlig når de fremmes av vestlige aktører.

– Det er naivt å tro at bare noen blir klar over sine rettigheter og går til en domstol, så vinner de fram. Tvert imot kan det ende i tilbakeslag i form av «lawfare». Religiøs konflikt rettsliggjøres og myndighetene strammer inn lovverket med uheldige konsekvenser for religiøse minoriteter, sier Telle.

Et eksempel på dette er Indonesias blasfemilov, mener forskeren. Menneskerettsgrupper og trosfrihetsforkjempere har utfordret loven. Det kan ha ført til at den nå står sterkere i en befolkning som knapt visste at den eksisterte. Myndighetene har oppfordret til å rapportere inn religiøse avvik.

Forskning. – Viser ikke problemene du peker på at det er nødvendig å fremme menneskerettigheter som trosfrihet?

– Man må spørre seg: Hva er hensiktsmessige midler for å nå målet trosfrihet? Å spre universelle normer er ekstremt komplisert. Man må tenke på konsekvensene.

Telle etterlyser forskning på effekten av trosfrihetssatsingen og kaller det «uheldig» at Norad-ordningen ikke gjelder forskning:

– Mange tiltak settes i gang, men vi ser ikke samme vilje til å forske på dem. I all annen norsk bistand er dette innebygget.

handling i land der trosfriheten begrenses».

– Generalsekretær Ed Brown har det faglige inne, men Stefanusalliansen blir likevel oppfattet som en misjonsorganisasjon, sier Vik.

Hun mener det er nytt både at aktører som KN og aktører som Stefanusalliansen er inne i en spisset, offentlig trosfrihetssatsing. Sistnevntes rammeavtale med UD skal finansiere tre prosjekt:

► En digital læringsplattform til trosfrihetsundervisning blant organisasjoner og trossamfunn i Midtøsten og Sør-Asia.

► Rettshjelp til ofre for menneskerettsbrudd.

► Opplæring av katolikker og etterfølgere av religionen Cao Dai i Vietnam i å dokumentere menneskerettsbrudd, som skal videresendes FNs klagemekanismer.

'Backlash'. – Min bekymring er hva konsekvensene kan bli når en del kristne aktører går inn og skal bevisstgjøre religiøse minoriteter i mer autoritære samfunn om sine rettigheter. Da tror jeg faren for «backlash» er ganske stor, sier Kari Telle.

Siden kristne misjonærer i

Utvalg vil ha voksne til å lære mer

KOMPETANSE: En lånekasse som finansierer utdanning også for godt voksne og et eget program for kompetansebygging i arbeidslivet er blant tiltakene fra Markussen-utvalget.

Markussen-utvalget ble satt ned av regjeringen i fjor for å finne ut hvor behovet for økt kompetanse gjennom etter- og videreutdanning er størst.

I går ble utvalgets rapport lagt fram. Det foreslås en rekke tiltak som å styrke tilbudet av utdanning og opplæring definert ut hva som er arbeidslivets behov, å bedre kvaliteten på tilbudet samt øke tilgangen til utdanning og opplæring for flere. Utvalget vil også øke det regionale ansvaret for koordinering og mobilisering av utdanningen.

Lånekassen. Et av forslagene er å endre reglene for støtte fra Lånekassen. Utvalget mener at Lånekassen i dag er mer tilpasset ordinære førstegangsstudenter, noe som passer dårlig med ønsket om livslang læring.

Markussen-utvalget foreslår derfor å innføre muligheten for et ekstralån for personer over 30 år samt å utvide lånemuligheten for dem over 45 år. De foreslår også å fjerne regelen om at man må gjennomføre utdanningen over minst et semester, og gi støtte også til dem som studerer mindre enn 50 pro-

sent. I rapporten foreslås det også at regelen om at man kan få lån over maks åtte år fjernes og erstattes med et maksimumsbeløp som man kan låne.

Utvalget peker også på at reglene per i dag er slik at det kun gis støtte til formell utdanning, og ønsker å åpne for at man kan få støtte til deltakelse hos godkjente tilbydere av ikke-formell opplæring.

Formelle krav. Markussen-utvalget vil også forenkle og øke mulighetene til å ta utdanning både når man får dagpenger eller er sykmeldt. De mener at dagens regler er for restriktive og foreslår at utdanningsmulighetene for arbeidsledige forbedres.

Utvalget mener også at studenter uten formell studiekompetanse skal kunne avlegge eksamen og oppnå studiepoeng innen høyere utdanning.

Utvalget foreslår å opprette et program for arbeidslivsdrevet kompetansebygging. Hensikten er å få en forsterket satsing på livslang læring hvor arbeidslivets behov er utgangspunktet.

©NTB

Opposisjonen krever grønnere næringspolitikk

KLIMAMÅL: Det trengs et radikalt skifte i norsk nærings- og industripolitikk for å nå klimamålene, mener Ap, Sp, SV og MDG. Merkelig utspill, svarer Høyre.

Siden i fjor høst har de fire opposisjonspartiene jobbet med en felles strategi for en kraftig omlegging av næringspolitikken. I går ble rapporten «Grønn vekst for fremtida» lagt fram.

– Det haster med å gjøre norsk

økonomi mer klimavennlig, sier Aps miljøtalsmann **Espen Barth Eide**, som har ledet arbeidet.

Ferske tall som viser at Norge i fjor slapp ut 0,4 prosent mer klimagasser enn i 2016, trass i målet om 45 prosent utslippskutt innen 2030, understreker hastverket.

– Den grønne omstillingen går alt for sakte, heter det i rapporten.

©NTB

Nesten 30 grader og tordenvær i vente

VARMT OG VÅTT: De kommende dagene blir det regnbyger, tordenvær og høye temperaturer en rekke steder i landet.

Meteorologene har sendt ut farevarsel for Agder.

Nord i Trøndelag har det vært kraftige regnbyger, flere lynnedslag og torden allerede tirsdag, opplyser meteorologene.

I Telemark og Agder kan det i dag komme kraftige regnbyger med torden mot kvelden, og det er sendt ut farevarsel for i kveld og natt til

torsdag for Agder-fyllkene.

Både i dag og torsdag ser ut til å bli en våt affære med både regn og regnbyger i Sør-Norge, varsler meteorologene. Foreløpig ser det ut til at det blir mest nedbør Østafjells.

Torsdag er det ventet kraftige tordenbyger flere steder, deriblant Østlandet, Telemark og Agder.

Også i Rogaland og Hordaland kan det bli tordenvær og regn de kommende dagene.

©NTB